

DOSKONALENIE STRATEGII ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM II ETAP

Tytuł: **SZKOŁA WSPÓŁRACY**

Uczniowie i rodzice

kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły

Autor: Hubert Czemierowski

Okres trwania projektu: marzec 2013 – luty 2015

Cel ogólny projektu:

wzmocnienie współpracy pomiędzy uczniami, rodzicami i nauczycielami oraz przedstawicielami innych środowisk na terenie szkół i przedszkoli w Polsce, poprzez opracowanie, upowszechnienie i wdrożenie modelowych rozwiązań.

Cele Szczegółowe:

- Diagnoza obecnego stanu współpracy w szkole oraz oczekiwań wobec niej wśród rodziców, uczniów i nauczycieli
- Wypracowanie modelowych, adekwatnych do polskich warunków rozwiązań wzmacniających współpracę na wszystkich poziomach edukacyjnych
- Przegląd prawnych i organizacyjnych uwarunkowań dla współpracy oraz wypracowanie rekomendacji zmian legislacyjnych i organizacyjnych
- **Wzmocnienie współpracy w 1200 szkołach i przedszkolach dzięki wsparciu szkoleniowo-warsztatowemu**
- Stworzenie i udostępnienie wiedzy :
 - w zakresie możliwości aktywnego udziału rodziców w życiu szkół i przedszkoli
 - dotyczącej aktywnego uczestnictwa uczniów i uczennic w życiu szkół

Dzięki udziałowi w szkoleniach i warsztatach uczestnicy projektu mieli możliwość dowiedzieć się m.in.:

- Jakież są obecnie ramy prawne i organizacyjne współpracy pomiędzy nauczycielami, uczniami i rodzicami
- Jakież są warunki skutecznej i satysfakcjonującej współpracy
- W jaki sposób wzmocnić już istniejące formy współpracy, a szczególnie samorząd uczniowski i rady rodziców
- W jakich sprawach w szkole i przedszkolu warto współpracować (organizacja życia szkolnego /przedszkolnego, oferta zajęć pozalekcyjnych, realizacja programu wychowawczego, rozwiązywanie problemów)
- W jaki sposób na co dzień skutecznie się komunikować, aby współpraca była konstruktywna i przyjazna

Przeprowadzono badania:

- sondaż wśród rodziców dzieci w wieku szkolnym
- ogólnopolskie badanie internetowe adresowane do dyrektorów szkół

Dokonano:

- analizy rozwiązań prawnych
- -konsultacje społeczne

UDZIELONO WSPARCIA DLA 1200 SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI

Prowadzono:

- szkolenia : tygodniowe dla rodziców i dla uczniów oraz dwudniowe dla dyrektorów i nauczycieli (w I edycji)
- dwa rozdzielone w czasie, tygodniowe warsztaty w gronie nauczycieli, uczniów i rodziców - mające na celu opracowanie pilotażowe wdrożenia programu współpracy w szkole i przedszkolu

W II edycji były zorganizowane dwa warsztaty wspólne dla uczniów, rodziców i nauczycieli oraz wizyta trenera w szkole.

Zadaniem placówek było przeprowadzenie debat na temat współpracy w szkole.

Organizowano je w szkołach i przedszkolach, osobno przez uczniów, rodziców i przez nauczycieli.

STRONA INTERNETOWA :
www.szkolawspolpracy.pl

PORTALE:

- dla rodziców
- dla uczniów

Kapitał społeczny – kluczowym czynnikiem rozwoju kraju

Strategia Rozwoju Kraju do roku 2020:

- wzmacnianie postaw aktywnego, świadomego obywatelstwa, postaw pro-przedsiębiorczych i proinnowacyjnych;
- zwiększenie aktywności społeczeństwa obywatelskiego;
- **wprowadzenie zmian w programach nauczania, polegających na włączeniu lub zwiększeniu zakresu zagadnień obejmujących edukację obywatelską, kulturalną i medialną oraz wzmocnieniu elementów rozwijających kreatywne myślenie i umiejętność kooperacji.**

Kapitał społeczny to „relacje, które budowane są na zaufaniu, sprzyjają współpracy, komunikacji i kreatywności oraz wiążą jednostkę ze społeczeństwem w sposób umożliwiający jej współdziałanie z innymi i realizowanie wspólnych celów”.

Zależy nam na wzmacnianiu **pomostowego kapitału społecznego**. Kapitał budujący pomosty odnosi się do sieci, związków, które łączą zupełnie różnych ludzi, reprezentujących różne grupy.

Rola kapitału ludzkiego – rozwijać się indywidualnie, dzięki osobistym kompetencjom, wiedzy, doświadczeniu, znajomości języków, zdrowiu, etc.

Rola kapitału społecznego – rozwijać się we współpracy zespołowej, dzięki właściwym relacjom społecznym, zaufaniu, optymalnemu przepływowi wiedzy i doświadczenia, docenianiu różnorodności.

„Szkoła Współpracy. Uczniowie i rodzice kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły” – zmiana systemowa, w celu wzmocnienia demokratycznej kultury szkoły, poprzez **zwiększenie udziału uczniów i rodziców w życiu placówek edukacyjnych.**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ośrodek
Rozwoju
Edukacji

VULCAN
ZARZĄDZANIE OŚWIATĄ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

DOSKONALENIE STRATEGII ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ
NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM ETAP II

CWA
pro publico

Budowanie kapitału społecznego w szkole

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,

(rządowy dokument opublikowany 16 maja 2013 roku w Monitorze Polskim)
wskazuje na szkołę, jako ważne miejsce budowania kapitału społecznego.

Jednym z celów szczegółowych SRKS jest:

„Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji”
- co wprost odnosi się do szkół i przedszkoli,

a szczególnie priorytet 1.1:

„Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły”.

Czego potrzebujemy, by budować KS w szkole?

Komunikacja - nastawienie na słuchanie drugiej strony oraz jasne komunikowanie swoich potrzeb i wątpliwości.

Proaktywność - branie odpowiedzialności za swoje życie poprzez dokonywanie wyborów; gotowość i wolę do działania, również na rzecz dobra wspólnego.

Sieci społeczne - kontakty i relacje międzyludzkie, znajomości (szczególnie nieformalne).

Zaufanie - dawanie przestrzeni innym osobom na realizację ich pomysłów, wiara w to, że mogą być pomocni.

Wzajemność - inwestycja na przyszłość, a nie wymiana „1 za 1”.

W Szkole Współpracy uczniowie i uczennice m.in. poprzez:

- **metody dydaktyczne** (praca w grupach, projekty, debaty itp.);
- **zajęcia pozalekcyjne** sprzyjające współpracy;
- codzienną aktywność i **współdecydowanie o sprawach szkoły**

mają poznać czym jest współpraca i jak wpływa
na uczenie się, rozwijanie kompetencji kluczowych
i realizację podstawy programowej.

Jak rozumiemy współpracę w naszym projekcie?

Prowadzona w różnorodnych formach. *Doświadczenie współpracy powinno być atrakcyjne i zrozumiałe – dlatego oprócz spotkań, opiniowania dokumentów warto ją prowadzić w postaci gier, zabaw, warsztatów, symulacji i innych metod aktywizujących.*

Oparta na jasnych regułach - pozwalających uczestnikom rozumieć cel, zasady, formy współpracy.

Wewnątrz szkoły oraz wykraczająca poza nią. W projekcie zachęcaliśmy szkoły i przedszkola, by rozwijały współpracę z otoczeniem oraz podmiotami zewnętrznymi, szczególnie lokalnymi, takimi jak biblioteki, domy kultury, organizacje pozarządowe, urzędy gminy, ośrodki pomocy społecznej.

Włączająca wszystkich zainteresowanych: nauczycieli, uczniów, rodziców.

Systematyczna, czyli podejmowana z pewną regularnością, zapisana w dokumentach szkoły/przedszkola, zawierających pewne stałe formy współpracy (np. regularne spotkania).

Ucząca zarówno dla uczniów, jak i rodziców. Uczące uczestnictwo to takie, w wyniku którego uczniowie i ich rodzice są bardziej świadomi reguł (praw i obowiązków), swoich własnych potrzeb i interesów oraz rozumieją kontekst i uwarunkowania działania szkoły/ przedszkola.

Wielotematyczna. Współpraca powinna dotyczyć organizacji pracy szkoły, sposobów uczenia, finansów szkolnych, oferty obowiązkowej, jak i ponadobowiązkowej, celu i form współpracy z partnerami pozaszkolnymi itp.

Co powinna robić szkoła, by budować swój kapitał społeczny?

- **Organizacja pracy szkoły:** uzgadniana w dialogu z rodzicami i uczniami.
- **Dydaktyka:** wpływ na najważniejsze zadanie szkoły.
- **Przestrzeń szkoły:** urządzenie sal, korytarzy, szatni powinno sprzyjać współpracy, rozmowie i zaufaniu. Przestrzeń nie powinna separować.

Organizacja pracy szkoły

- Istotny jest współudział uczniów i rodziców w **tworzeniu reguł szkolnych** (statutu, regulaminów i kodeksów szkolnych).
- Ważny jest udział uczniów i rodziców w wyborze **sposobów codziennego funkcjonowania szkoły**: przerwy, organizacja szatni, recykling, korzystanie z sal gimnastycznych itp.
- Udział w decyzjach dotyczących **finansów szkolnych**, zarówno rady rodziców, jak i budżetu szkolnego.
- Udział w **ewaluacji pracy szkoły** i wpływ na wprowadzanie zmian, wynikających z rekomendacji ewaluacyjnych.

Dydaktyka

- **Dobór treści nauczania** - ważnych (np. lokalnie) lub zgodnych ze światopoglądem, kulturą itp.
- **Dobór metod nauczania** - zwłaszcza sprzyjających rozwijaniu umiejętności psychospołecznych i współpracy: praca metodą projektów edukacyjnych, praca w zróżnicowanych podgrupach, debatowanie, możliwość samodzielnego podejmowania decyzji.
- **Udział rodziców w zajęciach** edukacyjnych w roli ekspertów.
- **Zasady i kryteria oceniania** (z zachowania i przedmiotowe) oraz sposób ich stosowania.

Przestrzeń szkoły

Dla rodziców

Organizacja pracy szkoły

Konieczne są miejsca spotkań rodziców, gdzie nauczyciel może spokojnie zaprosić rodzica i porozmawiać z nim w „cztery oczy”.

Chodzi także o organizację przestrzeni podczas zebrań.

Dla uczniów

Miejsca dla współpracy, wspólnej zabawy (korytarze, boisko szkolne, skwer przed szkołą) i nauki (wspólne stoliki, kąciki zainteresowań, pomoce szkolne), wystrój pomieszczeń.

PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK

- **„Podwieczorki czwartkowe”**

Rodzice, uczniowie, nauczyciele wypracowywali np. zmiany do statutu szkoły (dotyczące używania telefonów, stosowania makijażu itp.)

- **„Starsi-młodszym”**

Starsi uczniowie po lekcjach czytają młodszym kolegom książki, bawią się z nimi.

- **Poddano cyfryzacji kroniki szkolne**

- **Atrakcyjne spędzanie przerw** (np. nauka tańca - zumba, prowadzona przez nauczycieli wychowania fizycznego)

- **Zmiana wystroju korytarzy** (np. uszycie przez rodziców puf zaprojektowanych przez uczniów)

- **Zespołowe prace domowe**
- **Rodzice jako eksperci na zajęciach lekcyjnych**
- **Rodzice prowadzą zajęcia pozalekcyjne**
- **Wycieczki integrujące społeczność lokalną**
- **Opiniowanie przez uczniów, rodziców dokumentów szkolnych (statuty, programy itp.)**
- **Nagrody szkolne (propozycja oferty, kogo i za co nagradzać)**
- **Skrzynka pomysłów**

- **Inne formy wywiadówki**

- „**Szafari**” (wstęp 5zł., wymiana ubrań, bezpłatne porady stylistki, pokaz robienia bransoletek itp.)

- **Stałe spotkania Samorządu Uczniowskiego z Radą Rodziców**

- **Współpraca SU z Młodzieżową Radą Miasta**

- **Konsultowanie zapisów szkolnego systemu oceniania**

- **Wpływ na częstość stosowania konkretnych metod pracy**